

Riq., 1093.12).

Modernament, en canvi, *amarinar* és 'marejar' a Menorca (Moll, *Dial. de Ciutadella*, gloss.), *anar amarinat* en el Maestrat (*Seidia*, 75, veg. la cita a MOIXETA). *Marinada* 'el vent que puja de mar' [1617, MAgustí, *AlcM*, Lab. 1840, *DAG*] és per la mateixa naturalesa de la cosa un mot estrany a la gent pescadora i marinera del Maresme, però usual a Barcelona i comarques de més al Nord. *Marinesc* [Lab. 1840]: «a Caldes de Estrach, tant hòmens com dones, vesteixen a la *marinesca*», c. 1800, B. de Maldà (*Excursions*, 72). *Marinada*. *Marinal*. *Marinalla*. *Marinar*. *Marinatge*. *Marinejar*. *Marinenc*. *Marinerejar*. *Marineria* [Belv.]. *Marinista*. *Amarinerar*. *Submarí* [1868, *SLitCosta*], el primer de N. Monturiol és de 1859, i la *Societat de Navegació Submarina*, de Monturiol, Font, Altadill i Cia., es constituí el maig de 1864 (n'he vist cèdula 2421, de 25 \$, data juliol del 64); *submarinista*, *-nisme*.

Cismari oposat a *ultramari*: els regnes *cismarins* de la corona catalano-aragonesa eren tots els continentals, i segurament també Mall., però no Sicília: «aquest rey Martí, trobant-se vell e sens fills --- demostrat que al dit comte de Urgell davant tots se pertanyie lo regne, féu --- aquell governador general de tots sos regnes e --- lo aguera anomenat hereu en los regnes *scismarins* sinó que per los pròmens de Barcelona fou maximosament desviat», S. xv, *Fi del Co d'Urgell* (NCL, 102). *Ultramar* ja Lluïl; *ultramari* [Lab. 1840].

Marisc [-sch i -sco, Lab. 1840; «-isc: tot peix menut qui està dins closca, com caragolet, pegellida», *DFgra*.]; *-isch*, Escrig 1851, però no CROS ni Orellana]: «Dels regnes que vences alguna nau rumbosa / --- / ab la dent de ses àncores arrancarà la llosa / perque un *marisc* me robe la bresca de ton cor», *Atl. viii*, 32d (no en la versió de 1867). Deu ser calcat del *marisco* que en portuguès es documenta des del segle XIII, i en cast. com a adj. des de 1326 i com a subst. des de 1399 i en totes dues llengües ha estat sempre d'ús més vivaç i general que en cat. (inoïta a la gent de mar de la C. de Llevant), si bé en té una mica més a les Illes, sobretot el verb *mariscar* (Arx. Ll. Salvador II, 338-9, veg. *GUSSE*) i *mariscador* [*DFgra*.]: «un dàtil és una mena de *marisc* que es fa dins un còdol, closca semblant als *músklus*: els *márisckadós*, que en pesquen molts a Cala Caldana, coneixen si dins el còdol hi ha un dàtil viu o mort», Ferreries (1964); *marisquejar*, *marisquenc* men.

Marítim, pres del ll. *marítimus* [1481]: «no sia lícit a patró de nau o leny --- o de altres veixells *marítims* --- carregar o aportar per a traure fora del dit principat --- pedres o moles aptes a obrar corals», addicions al *Consolat* (ed. Moliné, 234).

Maror [1393]: «enfelloniren Neptumpno, déu de la mar, e tantost ab gran furor tramès-li los seus herauts, publicant-li guerra e *maror*», *Curial* (NCL, III, 94); en el text antic, que sembla del S. xv, del *Virolai* de Montserrat, rimant amb mots en -or: «Rubls millor / Lir transcendent - sobran tot altre flor / --- / a gran *maror* - est port de salvament» (Villanueva, *Vi. Lit.* VII, 152, v. 8); *maror* rimant amb *estupor* en Costa i

Llobera (1903, *Costa Brava de Mall.*, 4d, *IdOr*, p. 202); Coromines li dona l'acc. de 'marea': «Vora del Bidassoa --- fins arran de les aigües marines aixecades per la *maror* alta» (*Presons Imag.*, 211). A Eiv. acc. secundària «meró: eficàcia», PzCabr., que es deu referir a l'acc. 'amenaces sorolloses' amb què *AlcM* (I, § 2) explica la frase eivissenca «ja n'has fet de *maror*!»

Formació sense parió en les llengües germanes (PDPF ni *TdF* ni en cast., si no és que el port. > cast. *marola* resultés d'un metaplasme i dissimilació d'un *marore); es podria sospitar que vingui d'un derivat en -ATIONE format segons el model del quasi sinònim MARIS AGITATIONEM, > *marao > *maró* ultracorregit en *maror*, per més que les tres dades medievals semblen oposar-s'hi; o potser tanmateix en -OR segons el model de MARIS FUROR.

Marutxell, especialment men. i mall. (*AlcM*) que AMAlcover nota fonèticament *maruçél* (BDLC IV, 261), *AlcM* recull com a mall. en les variants *marrutxell* o *marruixell* «mar un poc moguda» explicant que sembla pres de l'italià, suggeriment absurd puix que no hi ha en italià cap mot semblant (però ja se sap que per a *AlcM* l'italià és la panacea etimològica, i el mossarabisme és *Medusa viscosissima*, al·las tabú); la -rr- secundària d'aquesta variant s'explica per contaminació de *marruell* «cast. *lio*» (mot d'un altre origen, que ha engendrat l'acc. § 2 de *marrutxell* «conflicte o embolic»). Essent especialment balear el sufix *-utxell* només pot indicar mossarabisme; és veritat que també era usual entre els vells pescadors de St. Pol de Mar (*maruğél* 'mar moguda que no arriba a tràngol', 1920), i llavors hauríem de suposar-ho imitat dels mariners balears i valencians (d'on la ultracorrecció *-uğél* > *-uğél*), manlleu dialectal del qual hi ha altres casos en termes marins.

Emmarat [*DOrt.*]; *emmaregat* [*DOrt.*]; *emmarar-se* [*Dfa.*].

CPT.: *Maremàgnum* ll. *mare magnum* 'mala mar'. *Marimon*, que *AlcM* suggereix nascut en frases com *córrer mar i món* 'viatjar molt' (o seria alteració de *moribond* alterat per influència de *mar* i propagació de nasalitat, cf. l'acc. menorquina?), i no oblidem que, en climes semàntics com aquest, són corrents les antifrasis, i el cogn. *Marimon* se sol usar com a nom críptic per *maricon*. *Marinxà* «convit ab bulla y regositg» (Lab. 1840) que no hem sentit mai, i essent cosa de Labèrnia podria ser expressió de mariners del Maestrat (cast. *mar bincha*!).

¹ A *mitjà* li dona també l'acc. «per entretjolar: *bal-dosa* ---». — ² Al Palmar distingien entre angüles *marésés* i a. *pasturenques* (¿les que encara no han anat a mar?); aquestes s'amaguen baix terra en transformar-se en mareses, les quals es pesquen sobretot a l'hivern; de maig a agost no n'hi ha; a últims d'octubre i primers de novembre és quan se'n pesquen més a les canals, quan van a desovar al mar, però només se n'agafen a la fosca i amb mal temps: només dues o tres vegades en gran quantitat (1962). Com que l'anguila maresa és la que es menja més es comprèn que el seu nom a Alcoi s'hagi